

Avdelningen för djurskydd och hälsa
Kristina Odén

Analys och åtgärdsplan enligt artikel 27 (2) Rådets förordning (EG) nr 1 /2005 för kontroller av djurtransporter under 2013

Analys och aktionsplan av den svenska årliga rapporten av djurskyddet vid djurtransporter gällande kontroller gjorda 2013.

Analys

Enligt den statistik som rapporterats av länsstyrelserna till Jordbruksverket, var antalet kontroller enligt artikel 27 I Rådets förordning (EG) nr 1/2005 som gjordes under 2013 405 stycken. Detta är färre än de kontroller som gjordes under 2012, som var 605 stycken, men fler än dem som rapporterades för 2011, vilka var 165. Hittills har bara de stickprovskontroller som länsstyrelserna gjort, inkluderats i denna årliga rapport, då övriga kontroller som krävs enligt regelverket, inte behöver rapporteras till Jordbruksverket. Från och med årets rapport, finns dock även de kontroller som de officiella veterinärerna vid landets slakterier (OVS) gör av inkommande slakttransporter: 631 sådana kontroller har gjorts under 2013. (Avvikelser vid dessa kontroller, rapporteras till respektive länsstyrelse.) Därför är för år 2013 det totala antalet rapporterade transportkontroller 1036 stycken.

Av Sveriges 21 länsstyrelser har alla utom tre stycken utfört ett varierande antal kontroller (från 1- 158) under år 2013. Detta är färre än under förra året, då alla länsstyrelser gjorde kontroller (– även om siffrorna från en av dem inte fanns med i förra årets rapport.) Det är dock fler än 2011, då bara 47 procent (14 av 21 länsstyrelser) kontrollerade djurtransporter. Tidigare år var siffran ännu mindre. Så tyvärr är den uppåtgående trenden nu bruten. Det verkar som om att även om flera länsstyrelser satsade både energi och resurser i det gemensamma transportprojektet 2012, några av dem nu återgått till en lägre nivå med färre kontroller. Detta behöver dock inte vara så oroande som det kan verka, eftersom, i termer av riskbaserad, den länsstyrelse som hanterar de flesta gränsöverskridande transporter, Skåne, har ökat sina kontroller jämfört med förra året (från 116 till 158). Skåne gjorde också i november 2013 ett uppföljningsprojekt till projektet 2012, tillsammans med Tullverket (se nedan). Därtill planerar några av de övriga länsstyrelserna för specialprojekt med transportkontroller under 2014.

Av kontrollerna, har 122 stycken gjorts längs väg, 148 + 631* på bestämmelseorten (ofta ett slakteri – siffran från kontrollerna gjorda av OVS är markerad här, liksom i kontrollrapporten med en asterisk), 26 vid marknader och liknande arrangemang (t ex tävlingar, då djurmarknader praktiskt taget inte förekommer längre i Sverige), 28 på avsändningsorten och ytterligare 80 stycken vid uppsamlingsställen (där djur omlastas för

fortsatt transport). De vanligaste transportkategorierna som kontrollerats är slaktdjurtransporter (grisar, nötboskap, fjäderfä och får) och hästtransporter. Andra transporter som kontrollerats är t ex transport av sällskapsdjur.

De vanligaste bristerna som länsstyrelserna fann vid 211 av de 405 kontrollerna, rörde avsaknad av transportdokument (transportörstillstånd, kompetensbevis, intyg för fordonet samt färdjournal). Avsaknad av korrekt skyltning och temperaturmätare, var också vanliga avvikelser. Brister med direkta djurskyddskonsekvenser, som otillräcklig ventilationskapacitet, ej tillräckligt med strö, ej åtskilda djur, ovarsam hantering vid lastning var få. Detta liknar mönstret från tidigare år. Dock var avvikelser som överskridna maxtransporttider, överbeläggning och olyckstillbud med flervåningsbilar samt avsaknad av hälsodokument vanligare än under de föregående åren. (Icke giltiga hälsodokument kan få djurskyddskonsekvenser, då djuren kan behöva skickas tillbaka till avsändningsorten.) Detta kan naturligtvis också vara ett resultat av fler riskbaserade kontroller.

Av de 631 kontroller som de officiella veterinärerna vid landets slakterier har gjort, hittades avvikelser vid 38 stycken. Av dessa gällde 65 procent fjäderfä, 19 procent grisar, 13 procent nötkreatur och 3 procent får. De vanligaste bristerna var överbeläggning/olyckor med dödlig utgång (slaktkycklingar som fastnat eller krossats i containersystem eller som höns som frusit eller dött av syrebrist)/djur som inte varit i skick att transporteras/kor och tjurar som transporterats tillsammans i samma utrymme. Avvikelserna rapporterades till respektive länsstyrelse.

När det gäller vidtagna åtgärder, har länsstyrelserna använt sig av de lagliga medel de har tillgång till, dvs extra kontroller, förelägganden, vite och åtalsanmälning. Dock har i många av fallen kunnat hanteras på frivillig väg genom information från länsstyrelsen till transportören.

Åtgärder som vidtagits eller planeras av Länsstyrelserna

- I november 2013 gjordes en uppföljning av det stora transportprojekt som genomfördes 2012 och där alla landets länsstyrelser deltog. Uppföljningen bestod av en tvådagars-kontroll tillsammans med Tullverket vid två gränstationer: hamnarna i Malmö och Trelleborg. Precis som vid kontrollen 2012 var de vanligaste avvikelserna avsaknad av giltiga hälsointyg, vaccinations- och ID-dokument, liksom bristfällig säkring (vid inbromsning) av djuren i fordonet. Det generella skyddet av djur vid transport bedömdes dock som gott.
- Några av länsstyrelserna har haft informationsmöten med transportörer och på slakterier och även kontakter där inspektörer följt en transportör/förare under en dag för att lära sig mer om deras arbete. Ett flertal av länsstyrelserna planerar att fortsätta med transportkontroller i projektform under 2014.

Åtgärder som vidtagits eller planeras av Jordbruksverket

- **Risk basering:** Jordbruksverkets arbete med att se över checklistor, vägledningar och datasystem för länsstyrelsernas djurskyddskontroller fortsätter även under 2014. Syftet är att göra kontrollerna ännu effektivare, harmnoiserade och risk baserade i hela landet (se också sista punkten nedan).
- **Utbildning:** Jordbruksverket planerar att ha ett möte under 2014 (eller tidigt under 2015) för de utbildare som godkänts av verket för att ge utbildning för kompetensbevis. Jordbruksverket uppdaterar kontinuerligt den handbok som används vid dessa utbildningar och ger löpande råd och information. Ett gemensamt möte för alla utbildarna för att diskutera speciella ämnen (t ex manualer för att avgöra djurskick in transport), liksom gemensamma problem, skulle förbättra kvalitén på kurserna och är på samma gång en viktig del av Jordbruksverkets kvalitetssäkringsprocess.
- **2013/188/EU:** Under 2014 kommer systemet för informationsutbyte mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna, OVS och Livsmedelsverket att utvecklas mer, så att kraven (gällande transportrapportering, ö. a.) i EU Kommissionens genomförandebeslut 2013/188/EU kan uppfyllas.

Ingrid Eilertz
Head of Department

Kristina Odén